

Copenhaguen 2009

A Copenhaguen s'ha d'acceptar una política de passos petits que facin possible acords en el futur

JOAQUIM COELLO I BRUFAU

EL PUNT, 26/11/09

El secretari general de l'ONU ha declarat en relació amb la conferència del desembre sobre el canvi climàtic a Copenhaguen: «Hem de mobilitzar les voluntats suficients per arribar a un acord ambiciós. Si no ho fem causarem danys catastròfics a la humanitat.» Malgrat això, l'acord es veu difícil i llunyà perquè la pretensió dels països desenvolupats de limitar les emissions dels països en desenvolupament xoca amb la voluntat d'aquests de no limitar el seu creixement econòmic i de no fer-lo més car. La posició de la Xina, el país més contaminant del planeta, i l'Índia, que només emet el 30% del diòxid de carboni que emet la Xina, és comuna i ferma: els països desenvolupats han de retallar el 40% de les seves emissions el 2020 en relació amb el 1990 i han de pagar als països en desenvolupament un 1% del seu PIB anual per ajudar-los a mobilitzar mesures per reduir les emissions. Aquesta demanda fa impossible arribar a curt termini a un acord. Mai els països desenvolupats, és a dir la UE i els EUA, acceptaran aquesta petició.

Una política alternativa seria fixar límits a les emissions i obligar aquells països que les ultrapassen a comprar drets d'emissió a aquells que no arriben als seus topalls. Però aquestes polítiques xoquen altre cop amb la voluntat declarada de no acceptar límits fixos per part dels països en vies de desenvolupament com ara la Xina.

Límits mòbils per als estats en funció del seu nivell de renda poden ajudar a fer compatible el creixement i la limitació de la pol·lució. Res impediria que el límit d'emissions a la Xina es fixés per habitant en funció del PIB, és a dir, els països més pobres poden contaminar més i els més rics, menys. Aquest acord no impediria el desenvolupament dels països pobres però limitaria progressivament més les seves emissions quan la renda creixés.

Hi ha objectius impossibles, com ara els fixats pel G-8: tallar les emissions el 2050 a la meitat de les del 1990. Això resulta inassolible, significaria que els països desenvolupats reduïssin les seves emissions a 0 i els països en desenvolupament, al 50% de les que ara tenen. Aquests objectius excessius no ajuden a arribar a acords, generen escepticisme i donen la raó als que manifesten la inutilitat pràctica d'aquestes polítiques.

Si no fos possible arribar a compromisos fermes entre els estats en un termini curt, almenys hauria de ser-ho consensuar mesures d'estalvi energètic incentivant programes energètics menys contaminants. És més fàcil prioritzar polítiques que fixar límits, i possiblement la primera és una mesura prèvia a la segona.

Els països necessiten plans diferents per contenir les seves emissions. La Xina ha de reduir la utilització de carbó de baixa qualitat en instal·lacions ineficients tèrmicament; l'Índia, on més del 30% de la població no té electricitat, hauria d'impulsar xarxes de distribució intel·ligents basades en el desenvolupament de *software*, en què el país té una evident fortalesa; el Brasil i Indonèsia haurien de reduir la seva desforestació, causa principal de les seves emissions, la qual cosa fa necessari impulsar

tecnologies agrícoles més eficients i definir la propietat dels terrenys, que quan no existeix permet la destrucció d'un bosc que en definitiva no és de ningú.

Els problemes de verificació i de control juntament amb les mesures sancionadores pels incomplidors són difícils de dur a terme per la manca d'estàndards i sistemes de mesurament, sobretot als països en desenvolupament, i per manca d'autoritat sancionadora internacional. Qui podria multar la Xina perquè contamina massa?

A Copenhaguen cal recordar els anys que es van necessitar per arribar al primer tractat de comerç internacional, GATT, el 1948, o al tractat de no proliferació d'armes nuclears a partir del 1950; per tant s'ha d'acceptar una política de passos petits que facin possible acords en el futur.

Ser massa ambiciós és apuntar al desastre, però si el món desenvolupat accepta ajudar el que no ho està perquè aquest controli les seves emissions vinculades al seu creixement, si es pacten i s'acorden els sistemes de mesurament i es defineixen els projectes que han de rebre prioritàriament suport governamental a cada estat en funció de les seves fonts de contaminació, s'haurà fet un gran pas endavant.

No hi ha dubte que una política global eficient per reduir les emissions del món és aconseguir l'acord entre els estats en les cinc mesures que s'han definit com a prioritàries: mitigació, adaptació, finançament, tecnologia i creació d'una visió futura comuna per a la cooperació internacional. És sobre aquestes grans línies d'actuació que es poden

aconseguir acords, perquè és massa aviat per limitar i sancionar; els interessos dels països són encara massa divergents.

El camí és llarg però és inevitable recórrer-lo; la generositat de tots i l'exemple dels que més tenen són necessaris per complir amb els objectius. L'alternativa és la catàstrofe, tal com ho planteja el secretari general de l'ONU.